

7-8467

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 1653

13 Ağustos 2012

Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-8467)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 28.06.2012 tarih ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-74127 sayılı yazısı.

Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Ahmet TOPTAŞ'ın tarafıma tevcih ettiği 7/8467 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, Denetim Hizmetleri Başkanlığı, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı ve Turkish Petroleum International Company Limited tarafından alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :
Önerge Cevabı (5 Sayfa)

**AFYONKARAHİSAR MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET TOPTAŞ'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/8467)**

Sorular 1, 5:

TPAO 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 58\3.maddesi hükmü çerçevesinde alınan 28.07.1988 tarih ve 88U3180 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Jersey Adalarında tescilli Turkish Petroleum International (TPIC) Ltd şirketini kurmuştur. Bakanlar Kurulu Kararına göre şirketin Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü TPAO Personeli arasından TPAO Yönetim Kurulunca atanmaktadır. Ancak daha sonra yapılan bir düzenleme ile Bakanlar Kurulu Kararı değiştirilerek dışarıdan da Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür atanmasına müsaade edilmiştir. Bu bağlamda;

- TPIC Başkanı Mithat Cansız; daha önce BOTAŞ Genel Müdürlüğüne Kararnamesi yazıldığı halde Cumhurbaşkanlığı'ndan kamu hizmeti yeterli olmadığı gerekçesiyle BOTAŞ Genel Müdürü olarak ataması gerçekleştirilememiştir. Buna rağmen anılan kişinin 233 sayılı KHK hükümlerine rağmen TPIC Başkanlığına atanmasını doğru buluyor musunuz?

- TPIC'te çalışan personelin istihdamı 233 KHK hükümlerine tabi olduğu halde, Kamu Personeline özgü sınavla personel alımı yapılması gerekirken, sınavsız ve dışarıdan personel alımı yapıldığı doğrumudur? Geçmişte bu tür işlemler sonucunda, TPAO Genel Müdürünün yakınlarını işe aldığı gerekçesiyle soruşturma açılmış mıdır? Şimdi bu konuda soruşturma açmayı düşünüyor musunuz?

Cevaplar 1, 5:

233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'ye 315 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile eklenen 3 numaralı fıkraya göre Kamu İktisadi Teşebbüsleri'nin bu Kanun Hükmünde Kararname Hükümleri'ne bağlı olmaksızın yurt dışında şirket kurmalarına ve kurulmuş şirketlere iştirak etmelerine izin vermeye ve bu konularla ilgili esasları kurumlar itibarıyla belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 58. maddesinin 3. fıkrasının verdiği bu yetkiye dayanarak Bakanlar Kurulu, 21.08.1988 tarih ve 19906 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 28.07.1988 tarih ve 88/13196 sayılı kararı ile Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'na; Türkiye'nin petrol ihtiyacının karşılanmasına katkıda bulunmak, uluslararası ticaret alanında konuları ile ilgili olarak faaliyetlerde bulunmasını temin etmek ve yurt dışı petrol ameliyelerini ve ticaretini icabında kuracağı bir şirket vasıtasıyla yürütmek amacıyla, yurt dışında yabancı devlet mevzuatına göre petrol ameliyeleri ve ticareti (arama, sondaj, üretim, taşıma, pazarlama, servis hizmetleri ve rafinaj) gibi konularda faaliyet gösterecek bir şirket kurma iznini vermiştir.

Bu doğrultuda Turkish Petroleum International Company Limited (TPIC), Jersey mevzuatı çerçevesinde 07.12.1988 tarihinde kurularak, 42633 sayı ile Jersey Ticaret Sicili'ne kaydedilmiştir. 21/08/1988 tarih ve 19906 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 28/07/1988 tarih ve 88/13180 sayılı Bakanlar Kurulu kararı gereğince Jersey mevzuatına göre kurulan TPIC, yurt içinde kurulu bulunan kamu sermayeli şirketlerden olmayıp, Kamu İktisadi Teşebbüslerinin tabi olduğu 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile bu şirketlerde çalışan personelin

**AFYONKARAHİSAR MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET TOPTAŞ'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/8467)**

çalışma rejimini düzenleyen 399 sayılı KHK'ya ve dolayısıyla TPAO'nun tabi olduğu mevzuata tabi değildir.

TPIC'nin Jersey Kanal Adalarında kurulması ve aynı ülke kanunlarına tabi olması, söz konusu şirketin her türlü ticari faaliyetinin Jersey Kanunlarına ve ana sözleşmesine göre yerine getirilmesi ve bu şekilde yorumlanması hukukun bir gereğidir.

Ayrıca, TPAO'nun Yurt Dışında Şirket Kurmasına ve Kurulmuş Şirketlere İştirak Etmesini düzenleyen 88/13180 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesinde (değişik 2005/8498) TPAO Yönetim Kurulu, TPIC'in çalışma esaslarının düzenlendiği TPIC İç Tüzüğü'nü 26.10.1988 tarih, 999/1 Sayılı karar ile kabul etmiştir. Söz konusu İç Tüzüğün, Yönetim Kurulu Üyelerinin yetkilerinin düzenlendiği 107/a maddesinde; "Herhangi bir yönetici, sekreter, görevli, katip, temsilci veya hizmetliyi tayin etmek, görevden almak veya görevini askıya almak ve bunlar idare etmek ve kontrol etmek ve bunlara ödenecek ücretleri tespit etmek ve ödemek", 107/g maddesinde ise "Şirkete hizmet sunan herhangi bir kişiye, ister düzenli istihdam olarak veya değil, uygun gözükebilecek bir tarzda, gerek nakit, maaş, ikramiye veya hisse veya borç senedi veya kar payı olarak, ya herhangi bir spesifik muamelede veya genel olarak veya ne şekillerde olursa olsun ücret ödemek" denilmek suretiyle personel politikasını belirleme yetkisi açıkça TPIC Yönetim Kurulu'na verilmiştir.

Soru 2:

TPIC Başkanlığı görevini sürdürmekte olan Mithat Cansız, son dönemlerde yapılan 'teftiş, inceleme ve soruşturma sonuçlardan' rahatsız olduğu bu bağlamda TPAO'nun bağlı kuruluşu olduğu Enerji Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na TPAO yöneticileri ve TPAO Teftiş Kurulunu şikayet ettiği, bunun üzerine, TPAO'ya Bakanlar Kurulu kararı ile TPIC Ltd ve TPPD A.Ş. ye verilen denetim yetkisinin tarafınızdan 25.05.2012 tarih ve olurları ile ikinci bir talimata kadar elinden almış ve bu talimatı 01.06 2012 tarihindeki yazı ile gereği yapılmak üzere TPAO Genel Müdürlüğüne gönderildiği doğrumudur?

Cevap 2:

TPIC ve alt kuruluşu TPPD ile ilgili inceleme, araştırma ve denetim işlemleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığı tarafından yapılmakla birlikte bu durumun, önerenizde iddia edildiği gibi yönetici merkezli kişisel istek ve taleplerle hiç bir ilgisi bulunmamaktadır. Bakanlığım yönetimi kapsamında alınan kararlar, ilgili kanun ve mevzuata uygun olmakla birlikte ülke menfaatlerini en üst seviyede gözetecek şekilde profesyonel ve etik nitelik taşımaktadır.

Sorular 3, 8:

- TPIC sermayesinin tamamı TPAO'ya ve dolayısıyla Devlete ait bir şirket olduğu halde, kamu parası ile uluslararası türev piyasada Swap işlemleri tespit edildiği doğrumudur? Doğru ise Genel Müdür, Yönetim Kurulunun verdiği yetkileri aşmış mıdır? 10.05.2011-17.05.2011 tarihleri arasında 594.113.46\$ zarar ettiği tespiti yapılp zarara uğratan TPIC Başkanı Mithat Cansız ve Başkan Yardımcısı Mehmet Kadri Kaleli

AFYONKARAHİSAR MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET TOPTAŞ'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/8467)

hakkında disiplin uygulaması yapılmış mıdır? Yapılmamış ise ne gibi bir işlem yapmayı düşünüyorsunuz?

- 10.07.2007 tarihinde komisyon raporunda arsanın ipotekli olduğu,eğilimli olduğu,gerilim hattmm geçtiği,3-derece sit alanı olduğu belirtildiği halde İzmir Aliaga ilçesinde Dolum ve Depolama tesisi olarak kullanılmak üzere eski bayiden 33 dönümlük araziyi TPPD satın alınmıştır.Bu arsa ile ilgili araştırma sonuçlarımızda TPIC e ait alt şirket TPPD şirketi tarafından 2.650.000 tl ye satın alınmış,2007 yılında 927 nolu yevmiye ile 3 şahısa 1.415.100 TL ye satılmıştır.Yine aynı yıl 1.417.750 TL ye Tunga Petrol Ltd Şirketine satılmış ve aynı gün 2.500.000 TL ile TPPD geri satın alınmıştır.Bu işten TPPD 1.082.250 TL zarar etmiştir.Bu konuda her hangi bir soruşturma açılmış mıdır?

Cevaplar 3, 8:

Önergenizde yer alan konularla ilgili Bakanlığım Denetim Hizmetleri Başkanlığı tarafından yapılan İnceleme/Soruşturmalar devam etmekte olup henüz tamamlanmamıştır.

Soru 4:

TPAO'nun yurt dışı şirketi olan TPIC Irak Milli Petrol Şirketi SOMO ile 2004 yılında sınır ticareti kapsamında ticaret yapmış fakat savaşın patlak vermesi üzerine SOMO'da olan 13.000.000 \$ alacağı ortada kaldığı iddiaları doğrumudur? TPIC bu ortada kalan parayı almak için herhangi bir girişim ve hukuki işlem yapmış mıdır?

Cevap 4:

TPIC ile SOMO-Irak arasında söz konusu petrol ürünleri ticareti, 2003 Mart ayı sonunda SOMO'nun Irak halkının acil ihtiyacının karşılanması konusunda TPIC'ten ürün talebinde bulunmasına istinaden başlamıştır. Bu çerçevede TPIC 2003-2007 yılları arasında Irak'a yaklaşık 1.410.000 ton petrol ürünü teslimatı gerçekleştirmiştir. Bu ticari faaliyet ile yaklaşık 1 milyar dolar ticaret hacmi ve 5000 kişinin nakliye firmaları üzerinden istihdam edilmesi sağlanmıştır. Buna ek olarak, 2007 sonrasında Irak ile 300 bin tonluk fuel oil ticareti ve 100 bin tonluk motorin ticareti gerçekleştirilmiştir.

Önergede yer alan alacak miktarı, 13 milyon dolar değil yaklaşık 8 milyon dolardır ve 2004 yılının son çeyreğindeki sevkiyatlara ait olup savaş koşullarının yol açtığı sorunlardan kaynaklanmıştır. Sevkiyatların yoğun olarak yapıldığı Musul bölgesinin o dönemde önemli güvenlik sorunları taşıdığı bilinmektedir. Bu sorun sadece TPIC'i değil SOMO ile iş yapan diğer Türk firmalarını da ilgilendirmektedir. Bu husus, Bakanlığım ve Ekonomi Bakanlığı tarafından işin başından beri takip edilmekte ve SOMO ile görüşmeler sürdürülmektedir. TPIC yönetimi tarafından konunun çözümüne ilişkin olarak girişimler aralıksız sürdürülmekte olup bu kapsamda muhataplar ile müteaddit kez bir araya gelinmiştir. Mutabakat çalışmaları kapsamında önemli yol alınan söz konusu alacağın idari yollarla tahsili beklenmektedir.

AFYONKARAHİSAR MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET TOPTAŞ'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/8467)

Soru 6:

TPIC, Irak'ta bulunan ve SOC kontrolünde ve BP çalışma alanı olan Sout Rumelia sahasında kazılacak 45 petrol kuyusu için teklif vermiştir. Sözleşme 14.03.2010 tarihinde imzalanmıştır. TPIC ayrıca bu proje için Suriyeli bir şirketle ortaklık kurmuş ve 14.08.2011 tarihinde 5 kuyunun sondajı tamamlanmıştır. 5 kuyunun bedeli TPIC tarafından gösterilecek olan Ziraat Bankasındaki hesaba yatırılması gerekirken yatırılmayıp, Ziraat Bankası yerine ilk 4 kuyunun bedeli 19.000.000 \$, SOC firması tarafından TBI Banktaki TPIC hesabına yatırılmış, fakat bu paraya TBI bank el koymuş ve Suriye'li ortak firma kullandığı krediyi almıştır. Sözleşmeye göre Ziraat Bankasına yatırılması gerekirken bu para kimin talimatıyla TBI Bankasına yatırılmıştır? Bu süreçte TPIC'e ait olması gereken 19.000.000 \$ paranın durumu hakkında bir soruşturma yaptırmayı düşünüyor musunuz?

Cevap 6:

South Oil Company (SOC), TPIC hakedişlerini kontratta yazan hesap yerine başka bir hesaba, Trade Bank of Iraq (TBI) nezdindeki TPIC hesabına yatırarak kontrata aykırı hareket etmiştir. TBI'nın TPIC hakedişlerini bloke etmesinin hiçbir hukuki zemini ve dayanağı bulunmamaktadır. Bu sorunun çözümü için Bakanlığım ve TPIC Başkanlığı nezdinde en üst düzeyde girişimlerde bulunulmuş olup süreç devam etmektedir. Bankada bloke edilen miktar halen TPIC hesabında olup hesaptan herhangi bir para çıkışı olmamıştır.

Soru 7:

Sout Rumelia sahanın sahibi BP şirketi kalan diğer kuyuların açılması için yeni şartlar öne sürmüş müdür? TPIC'in kazandığı 5 kuyu bedeli hala yatırılmış mıdır? Sözleşme gereği TPIC lehine 10 milyon \$ ceza ve bekleme için 10 milyon \$ ücret tahakkuk etmesi gerekirken TPIC, kestiği ceza ve bekleme faturalarının iptal edilerek BP firmasının yeni şartlarının kabul edilip devam edildiği iddiaları doğrumudur?

Cevap 7:

BP şirketi ile TPIC arasında tamamı teknik detaylardan müteşekkil mevzular görüşülmüştür. Gerek SOC, gerekse BP ile yapılan görüşmelerde sözleşmenin ekonomik büyüklüğünü, proje bedelini ve projenin öngörülen karlılığını etkileyecek bir değişiklik söz konusu olmamıştır. Proje ile ilgili olarak detay tüm hususlar henüz müzakere aşamasında olup bu aşamada imza edilen bir husus bulunmamaktadır.

TPIC tarafından açılan ilk 5 kuyunun tamamı başarıyla teslim edilmiş ve faturaları SOC tarafından kabul edilmiştir. Toplam 19 milyon USD civarında bir meblağ halihazırda SOC tarafından TBI bankasına yatırılmıştır. Kalan hakedişimiz de; SOC'den ödünç aldığımız malzemelerin teslim edilmesi sonrasında ve TBI'dan kaynaklanan problemin çözümünü müteakip SOC tarafından hesabımıza yatırılacaktır. SOC ile herhangi bir ödeme problemi söz konusu değildir.

**AFYONKARAHİSAR MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET TOPTAŞ'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/8467)**

İlk 5 kuyu açımı esnasında ve sonrasında; yaşanan beklemlerden dolayı SOC şirketine "stand-by" veya bekleme ücretleri fatura edilmiştir. Geline aşamada söz konusu faturaların ödenmemesi mevzu bahis değildir, ve söz konusu alacaklarımızla ilgili olarak haklarımız mahfuzdur.

Soru 9:

TPAO Genel Müdür Yardımcısı Murat Altıparmak'ın TPPD Yönetim Kurulu üyesi olduğu dönemde kardeşine yaklaşık 1.500.000\$ hibe verilerek TPPD Bayiliği verildiği, sözleşme koşullarını yerine getirmediği halde, bu petrol bayisi ile hiçbir şey yokmuş gibi hala çalışmakta ve bu Bayi'nin sözleşmesi devam ettiği iddia edilmektedir. Bu tür bayilik işlemi yapılmış mıdır? Bayilik anlatıldığı şekilde sürmekte midir?

Cevap 9:

Önergenizde yer alan konuya ilişkin olarak Bakanlığım Denetim Hizmetleri Başkanlığı tarafından gerekli bütün İnceleme/Soruşturmalar yapılmaktadır. Bahsi geçen kişi hakkında yapılan soruşturma tamamlanmış ve hakkında herhangi bir sorumluluk tespiti yapılmamış olmakla birlikte diğer iddialara ilişkin Soruşturmalar devam etmektedir.